

KÜLTÜREL AÇIDAN AVRUPA BİRLİĞİ'NE YAKLAŞIM SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRİSİ

Kültür Girişimi'nin, İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı'nın desteğiyle düzenlediği "Kültürel Açıdan Avrupa Birliği'ne Yaklaşım" konulu sempozyum, 22-24 Kasım 2001 tarihlerinde yapıldı. Yaklaşık 500 katılımcıyla gerçekleştirilen sempozyumda, 40'a yakın bildiri sunuldu.

Toplantılarda, her şeyden önce Türkiye ve Avrupa Birliği ülkelerindeki kültürel göstergeler incelendi ; yaratıcılık olanakları, düşünce ve anlatım özgürlükleri, medyanın ve gazetecilerin çalışma koşulları, kültür hakları, yazarların, bilim adamlarının, sanatçıların yeteneklerinin geliştirilmesi, eğitim, iş bulma ve çalışma olanakları, kültürel, doğal varlıkların ve çevrenin korunması, yerel ve ulusal kültürlerin geliştirilmesi üzerinde duruldu ve bu konularda aşağıdaki öneriler getirildi:

- 1) Türkiye, daha demokratik bir toplum yapısını Avrupa Birliği'ne uyum sağlamak için değil, kendi vatandaşlarının özgürlük ve haklarını korumak için oluşturmak zorundadır.
- 2) İnsan haklarına, özgürlüklere ve laikliğe dayalı bir demokrasinin ve hukukun üstünlüğünün sağlanması için Anayasa'da yapılan ve yapılması önerilen değişiklikler zorunludur, ancak yeterli değildir. Bu anlamda, anlayışların değişmesi de gereklidir. Bunun için de, eğitimin tüm kademelerinde "İnsan Hakları ve Demokrasi" dersi konulmalıdır.
- 3) Önümüzdeki süreçte, idam cezası, DGM'ler, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü, anadilde eğitim ve yayın, olağanüstü hal uygulamaları ve Kıbrıs meselesi tartışılmaya devam etmelidir.
- 4) Her şeyden önce, özgürlüklerin, hukuk devletinin ve demokrasinin etkisiz hale getirilmesi önlenmeli, farklılıklara karşın bir arada yaşamak, ülke bütünlüğünü korumak ve ekonomik, sosyal sorunların aşılmasını sağlamak hedeflerinden ödün verilmemelidir.
- 5) Türkiye'nin üzerinde bulunduğu coğrafyadaki uygarlık ve kültür birikiminin evrensel özelliği, Doğu ve Batı kültürlerinin ortak, birbirini tamamlayan ve daha da zenginleştiren kucaklaşmasıdır. Türkiye'nin "İslam coğrafyası" denilen haritada, diğer ülkelerden çok farklı ve dinsel dogmatizmden uzak bir toplumsal ve siyasal düzeni yaratmasının ve yaşatmasının temelinde "insan odaklı düşünce derinliği" ve Anadolu hümanizması vardır. Türkiye, başka hiçbir coğrafyada bulunmayan en değerli varlığını, yani tarihinden gelen uygarlık ve kültür zenginliğini, Avrupa Birliği'nin kimlikli ve ayrıcalıklı bir üyesi olma "kaynağı" ve "potansiyeli" olarak görmeli, korumalı ve değerlendirmelidir.
- 6) Yaratıcılık ve sanat eğitimi konularında Avrupa Birliği'yle aramızdaki farklılığın giderilmesi için, bireyi meşrulaştıran bir eğitim sistemi kaçınılmazdır. İdeal eğitim için öğrenciye seçenekler getiren ortam ve yaratıcılığın ipuçları sunulmalı, öğrenci ve öğretim üyesi arasında karşılıklı güven oluşturulmalıdır. İnsan hakları, çevre, kent kültürü ve tarihsel, doğal mirasın korunmasını, yurttaşlık bilinci ve özgür birey kimliğiyle özümseyip geliştirebilecek nesillerin yetişmesini temel alan bir eğitim hedeflenmelidir.
- 7) Bilgi ve iletişim toplumunun gelişme sürecinde kültür boyutu kesinlikle yer almalı, bu nedenle kültür programları desteklenmelidir.

8) Demokrasi kültürünün yerleşmesi ve çağdaş iletişim teknolojisinin yaygınlaşması için sayısal (dijital) televizyon yayınlarının, interaktif televizyon yayıncılığının ve tematik kanalların izleyiciye ulaşması sağlanmalıdır.

9) Medyanın mülkiyetinin sınırsız ve sorumsuz kullanımından kaynaklanan, gazetecilerin iş korkusu ve kariyer ihtirasıyla propagandacılar seviyesine indirilmesini, yine medyanın küresel ve ulusal finans çıkarlarının içine, eline ve çizgisine düşmesini engelleyecek önlemler alınmalıdır.

10) Kültür alanında "çeşitlilik içinde birlik" görüşünden yola çıkarak küreselleşen dünyada, ulusal ve yerel kültür ve sanatlarımızın bir arada korunması ve gelişmesi sağlanmalıdır.

11) Demokrasi kültürünün yerleşmesi ve geliştirilmesi için, demokratik rejimin, hem çoğunluğun baskısına hem de azınlıkta kalan çeşitli gruplar tarafından temel hak ve özgürlüklerin demokrasiyi tahrip etmek amacıyla kullanılmasına karşı korunmasına özen gösterilmelidir. Ayrıca, demokratik kural ve kurumların toplumsal zenginliklerimizin yağmalanması için kullanılması da önlenmelidir. Türkiye'deki demokrasinin geliştirilmesi için sivil toplum örgütlerinin yaygınlaştırılması ve etkinleştirilmesi özendirilmeli, bu örgütlerin siyasal kararlar üzerinde ve yasa yapılması sırasında katılımının ve demokratik etkilerinin artırılması desteklenmelidir.

12) Kültür ve sanatın korunması ve geliştirilmesi için, yerel yönetimlerin ve devletin olanaklarının siyasal çıkarlara ya da ideolojik saplantılara göre kullanılmasını önleyecek biçimde, Avrupa Birliği'nde olduğu gibi, bu hizmet alanlarında kamusal sorumluluklarla faaliyet gösterecek özerk yapıların yaratılmasına olanak sağlanmalıdır.

13) Anadolu uygarlıklarından başlayarak, doğal ve kültürel mirasımızın envanterinin hazırlanması üzerine çalışmalar yapan Türkiye Bilimler Akademisi desteklenmeli ve bu çalışmalar dijital ortama geçirilmelidir.

14) İnternet ortamında, fikri mülkiyet haklarının sağlanması için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

15) Avrupa Birliği ülkelerinin aldığı önlemler çerçevesinde, kültür alanındaki ulusal üretimin, uluslararası rekabet ortamında daha güçlü bir konuma getirilmesi yolunda çabalar artarak sürdürülmelidir.

16) Avrupa Birliği kültür programlarına katılım özendirilmelidir.

17) Kültürel Açından Avrupa Birliği'ne Yaklaşım Sempozyumu'nun Sonuç Bildirisi, Avrupa Birliği Uyum Yasaları'nda dikkate alınmalıdır.